

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Юлия Георгиева Добрева - зам.-ректор на ВУЗФ

(н.ст., име, презиме, фамилия – акад. дл. в научна организация)

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност 'доцент'
на Висшето училище по застраховане и финанси (ВУЗФ)

По професионално направление **3.7 Администрация и управление (Организационно лидерство и психологически аспекти на управлението)**

В конкурса за доцент, обявен в Държавен вестник, бр. 52 от 05.07.2022 г. и в интернет-страница на Висшето училище по застраховане и финанси, като кандидат участва **д-р Виктория Гацова** от ВУЗФ.

1.Общо представяне на процедурата и кандидата

Със заповед № 370 от 10.11.2022г. на Ректора на Висшето училище по застраховане и финанси съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност доцент във ВУЗФ по професионално направление **3.7 Администрация и управление (Организационно лидерство и психологически аспекти на управлението)**.

За участие в обявения конкурс са получени документи от единствен кандидат:

Д-р Виктория Гацова - и.д. Декан на академичната програма на ВУЗФ

Представеният от д-р Виктория Гацова комплект материали на хартиен/електорнен носител напълно съответствие на Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ и включва всички необходими документи.

След обстоен преглед на предоставената документация потвърждавам, че тя е в пълно съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му. От представената справка за изпълнение на националните минимални изисквания (наукометрия) е налице изпълняемост на критериите.

Кандидатът д-р Виктория Гацова е приложила 2 монографии (едната от които е хабилитационен труд по темата на конкурса), 1 книга на базата на дисертация за придобиване

на ОНС “доктор”, както и 3 статии в научно рецензирани издания и 1 студия - общо 220 точки от секция Г (от мин. необходимите 200).

Представена е и справка за цитиранията, от която се потвърждават 8 цитирания, 6 от които в книги или 70 т. от необходимите мин.50.

Представени са и документи (във вид на служебни бележки) за участие в научно-изследователски проекти, както и справка за учебна натовареност

2. Обща характеристика на дейността на кандидата/-ите

Видно от представените документи, за периода 2014-2022 г. д-р Гацова води лекции и упражнения по впечатляващ брой, общо 15 дисциплини във ВУЗФ, сред които: Организационна култура, Потребителско поведение, Основи на бизнес психологията, Лидерство и мениджмънт, Лидерство и управление на кризи, Групова динамика в бизнеса и др. Участвала е активно и в редица научно-изследователски задачи към Лабораторията за научно-приложни изследвания (ЛНПИ) на ВУЗФ.

По отношение на научно-изследователската работа на д-р Виктория Гацова, мога да открия следното:

1. Хабилизационния труд **„Професионален стрес и контрапродуктивно поведение в организацията“** е с общ обем 159 стр. Авторът д-р Виктория Гацова разглежда значим проблем с особено място в контекста на динамично променяща се социално-икономическа среда и начин на живот през 21 век. Особено интересен е подходът на автора да осветли понятието „бърнаут“ (емоционално прегряване). В структурно отношение монографията е подходящо структурирана и се състои от: увод, четири глави, заключение и използвана литература. Всяка глава е следвана от секция „Изводи“, в която авторът обобщава основните научни изводи от съответната част на изследването. Първите три глави са с теоретична насоченост и постепенно разгръщат изследвания проблем. Авторът започва от разглеждане на същността на професионалния стрес, след което преминава към начините за неговото управление и стига до обследване на видовете контрапродуктивно поведение на работното място. Този подход дава подходяща теоретична рамка и обобщава централни за проблематиката въпроси. Особен интерес представлява четвърта глава, в която авторът представя емпирично изследване на професионалния стрес и контрапродуктивното поведение. В него са отчетени интересни фактори като междуполови и възрастови различия, влиянието на демографските фактори и стресогенни фактори. Авторът умело проследява в детайли избрания научно-изследователски проблем. Текстът се отличава с високо-

академичен стил, задълбоченост на изследването и изследователска зрялост. Направен е обстоен литературен преглед, като използваните източници са общо 204.

В текста ясно се отличава авторското участие, анализ и констатации. Интересни са изводите от емпиричното изследване. Авторът, например, обобщава, че резултатът от изследването показва, че най-често срещаният за изследваната извадка стресогенен фактор в работата е трудовото претоварване, а най-нетипичен за респондентите е ролевата неяснота. Изследваните служители в български организации оценяват, че често имат много работа и от тях се изисква да работят усилено и в кратък времеви срок да изпълняват поставените задачи, но почти никога или рядко се сблъскват с неопределеност на задълженията и неяснота какво се очаква от тях и как трябва да го изпълнят.

2. Монографията **“Токсичното лидерство в организацията”** е фокусирана върху рядко изследвана проблематика – тъмната страна на лидерството. Във фокуса на повечето изследвания се разглежда предимно конструктивния модел на лидера, докато в това монографично изследване д-р Гацова възприема оригиналния подход да разгледа отрицателния образ на лидера и върху него да конструира и утвърди модел да успешно лидерство в съвременните организации.

Монографичното изследване има като основна цел да насочи вниманието на ръководители и служители към тъмната страна на лидерството, която води до редица опасни последици. Не всеки лидер е добър ръководител, а в някои ситуации той може да окаже и трайно негативно влияние върху развитието на организацията. Именно този акцент допринася за отличаването на труда и неговия практико-приложен характер - той може да е изключително ценен както за образователни цели, така и за мениджъри на различни организации.

Трудът е структуриран в две глави. В първата глава се разглеждат и анализират основни теоретични постановки и емпирични данни. Разгледан е психологическия образ на деструктивния ръководител и проучване на някои от типове токсични лидери. Във втората глава на монографията подробно са разгледани разрушителните последици от прилагането на токсични модели на управление и необходимостта от преодоляване на проблема. Авторът предлага собствен модел за справяне с токсичното лидерство в организацията, който предполага работа в две посоки – на ниво служител и на ниво висш мениджмънт. Разгледани и анализирани фактори за ефективно управление: подходящ управленски стил, използване на индивидуални източници на власт и прилагане на набор от умения, сред които комуникативни умения, емоционална интелигентност, умение за управление на времето и др.

3. Приносите в изследванията се открояват в следните основни направления:

1. Задълбочено изследване на теоретично ниво на стреса на работното място и контрапродуктивните трудови поведения.

2. Доразвиване и надграждане на проблемите за професионалния стрес и контрапродуктивните трудови поведения с емпирични данни, получени в резултат от проведеното изследване.

3. Изследване на взаимовръзката между стреса на работното място и контрапродуктивните трудови поведения.

4. Емпирична проверка за български условия на съществуващия в специализираната литература модел на П. Спектър и С. Фокс за контрапродуктивно поведение.)

5. Изготвяне на конкретни препоръки за успешно управление на професионалния стрес в организациите и контрапродуктивните трудови поведения.

6. Изследване на малко познатия проблем за “токсичното лидерство” чрез систематизиране и анализиране на теоретична информация.

7. Разработване на авторов модел за справяне с токсичното лидерство в организацията, като се предлагат различни стратегии за преодоляване на проблема както на индивидуално, така и на организационно равнище.

3. Критични забележки и препоръки

Нямам конкретни критични бележки.

Препоръчвам на автора да продължи изследванията си върху токсичната работна среда и начините за преодоляване на конфликти чрез подходящи мениджърски решения.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от **д-р Виктория Гацова** отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ВУЗФ.

Кандидатът в конкурса е представил достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС ‘доктор’. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси. Теоретичните разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа.

Научната и преподавателската квалификация на **д-р Виктория Гацова** е несъмнена. Постигнатите от нея резултати в учебната и научно-изследователската дейност, напълно съответстват на Правилника на ВУЗФ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Академичния съвет за избор на **д-р Виктория гацова** на академичната длъжност 'доцент' във ВУЗФ по професионално направление **3.7 Администрация и управление (Организационно лидерство и психологически аспекти на управлението)**

14.11.2022 г.

Изготвил становището:

проф. д-р Юлия Добрева